

Αθήνα 24.11.77

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΝΤΑΓΩΚΡΙΤΕΣ

Ο λόγος πού συγκιλέσαμε αυτή τη Συνέντευξη Τύπου είναι τό μεγάλο ενδιαφέρον πού δείχνουν οί Έξνοι ανταποκριτές γιά τήν πολιτική τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., καί τήν ἐκτίμηση τῶν ἐκλογικῶν ἀποτελεσμάτων. Ὑπερῶ εἶναι δύσκολο ν' ἀντιμετωπίσουμε τόν καθένα χωριστά, ὁργανώσαμε αὐτή τή συνέντευξη Τύπου.

Δέν θά πῶ πολλά πράγματα ὁ ἴδιος γιά νά σῆς δώσω τήν εὐκαιρία νά μοῦ θέσετε ἐσεῖς ἐρωτήσεις.

Εἴμαστε πολύ εὐγνώμονες στόν ἐλληνικό λαό πού ἐξέφρασε τήν ἐμπιστοσύνη του, καί στήν πολιτική πού ἀκολούθησαμε καί στήν ὁργάνωση τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. θά ἤθελα νά τονίσω ὅτι οἱ κατευθυντήριες γραμμές κυβερνητικῆς πολιτικῆς πού δημοσιεύσαμε πρίν ἀπό τίς ἐκλογές καί πού παρουσιάσαμε σέ ὅλες τίς δημόσιες προεκλογικές συγκεντρώσεις μας, θά τηρηθοῦν μέ συνέπεια καί σταθερότητα στό Κοινοβούλιο.

Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. ἔχει στό ἐνεργητικό του ἓνα θετικό στοιχεῖο, τή συνέπεια, καί δέν σκοπεύουμε ν' ἀπομακρυνθοῦμε ἀπ' αὐτή τήν ἀρχή.

Εἶναι σκεῖς ὅτι ὁ πολιτικός χάρτης τῆς Ἑλλάδας ἔλλαξε οὐσιαστικά. Ἡ Νέα Δημοκρατία ὑπέστη σημαντικές ἀπώλειες, ἐνῶ τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. ἔχει τώρα τήν ἐγγραφή τοῦ λαοῦ γιά τήν πολιτική πού ἀκολούθησε καί στό Κοινοβούλιο καί ἔξω ἀπ' αὐτό. Εἶναι σκεῖς ὅτι ἐξαιτίας τοῦ ἐλληνικοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ὁ κ. Καραμανλῆς, πρῶτο ὅλο πού ἔχει τή μειψηφία τοῦ λαοῦ θά διαθέτει πλειψηφία στή Βουλή καί αὐτός θά καθορίσει τή μορφή τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδας. Τό ἐρώτημα εἶναι ἂν θά μπορέσει τώρα νά ἐκπαινώσει τό πρόγραμμά του, τό πρόγραμμα τῆς ἐλληνικῆς δεξιᾶς ὅπως τό περίμενε. Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι θά εἶναι πολύ δύσκολο γιατί δέν εἴμαστε μόνο μιά ἰσχυρή ἀντιπολίτευση - τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. διαθέτει τό ἓνα τρίτο σχεδόν τῶν ἐδρῶν - ἀλλά εἴμαστε καί μιά γνήσια ἀντιπολίτευση σέ ἀντίθεση μέ τήν ἀντιπολίτευση πού ἔκανε ἡ ΕΔΗΚ τό τελευταῖα 3 χρόνια. Γι' αὐτό περιμένουμε νά

έπιηρεάσουμε σημαντικά τήν πορεία τών γεγονότων από τή θέση μας σάν αντιπολέτευση. Πρόσεξα σέ όρισμένα ρεπορτάζ ξένων δημοσιογράφων ότι μιλάνε γιά πόλωση τών πολιτικών δυνάμεων στήν Έλλάδα. Νομίζω ότι αυτός ξέν είναι ό σωστός τρόπος έκτίμησης τών έκλογικών αποτελεσμάτων. Αυτό πού συνέβη τώρα στήν Έλλάδα είναι ότι πράγματι υπάρχει μιá αντιπολίτευση και στίς κοινοβουλευτικές δημοκρατίες είναι φυσικό ή 'Αντιπολίτευση ν'άκολουθεϊ διακριτική πολιτική από τήν Κυβέρνηση. Αυτό αποτελεί, μάλιστα, χαρακτηριστικό στοιχείο τών δυτικών κοινοβουλευτικών παραδόσεων και άπορώ γιατί υπάρχει τόση άνησυχία τώρα πού έχουμε μιá πραγματική και όχι μιá σκιάδη αντιπολίτευση. 'Υπάρχει κι ένα άλλο θέμα στόν ξένο Τύπο πού θεωρώ ότι διαστρεβλώνει τίς θέσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Λένε ότι θά υπάρξουν τάσεις απομόνωσης τής Έλλάδας. Κάθε άλλο. 'Η θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι ότι οι Κυβερνήσεις τής Δεξιάς οδήγησαν τήν Έλλάδα σέ απομόνωση, σέ μιá μικρή γωνία μέσα στήν 'Ατλαντική Συμμαχία και μέ τή σφαργίδα του δορυφόρου. 'Ελπίζουμε νά χαράξουμε τήν πορεία πού θά δώσει τή δυνατότητα στήν Έλλάδα νά κάνει αίσθητή τήν παρουσία της και στή Δύση και στή 'Ανατολή, και στά Βαλκάνια και στή Μεσόγειο, γιατί ή Έλλάδα είναι συγχρόνως Εύρωπαϊκή, Μεσογειακή και Βαλκανική χώρα.

Διάβασα σ'ένα ρεπορτάζ, ότι σκοπεύουμε νά διακόψουμε τίς πολιτικές, οικονομικές και στρατιωτικές σχέσεις μας μέ τή Δύση. Εά ήταν φρονιμότερο νά διαβάσει κανείς τό πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και νά διαβάσει τίς δηλώσεις και ήμιλίες πρίν συνάξει όρισμένα συμπεράσματα πάνω στίς θέσεις μας. Αυτά είναι δηλώσεις πού άδικούν τίς θέσεις μας.

Τώρα είναι ή σειρά σας νά θέσετε έρωτήσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Είπατε ότι δέν είχατε υπέρ τής Σοσιαλιστικής Διεθνούς, υπέρ του Κομμουνισμού, υπέρ του Εύρωπαϊκού Σοσιαλισμού και υπέρ του 'Εθνικο-σοσιαλισμού. Εά ήθελα νά μ'ας πείτε ποιά Σοσιαλισμό προοβείτε στό Κόμμα σας; Είναι 'Εθνικός Σοσιαλισμός, 'Εθνικιστικός Σοσιαλισμός;

ΑΝΑΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δέν νομίζω ότι είπα όλα αυτά τά πράγματα πού λέτε.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Είπατε ότι δέν άκολουθεϊτε τήν πολιτική γραμμή όλων τών σοσιαλιστικών κομμάτων τής Εύρώπης. 'Ότι είχατε ένάντια στή Σοσιαλιστική Διεθνή.

ΑΝΑΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Νομίζω ότι έχουν παρεξηγηθεϊ πολλά πράγματα έδω. Πρώτα απ'όλα, κάθε χώρα πού θέλει ν'άκολουθήσει τόν σοσιαλισμό διαλέγει τό δικό της δρόμο γιά τό σοσιαλισμό. Δέν πιστεύουμε στήν είσαγωγή ξένων προτύπων παρ'όλο πού θέλουμε νά μαθαίνουμε από τήν έμπειρία τών ξένων.

Εά ήθελα νά τονίσω ότι τό κόμμα μας είναι σοσιαλιστικό κόμμα και κάνουμε αυτή

τή δήλωση για να ξεκαθίσουμε τή θέση μας από μερικά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα. Αυτή είναι, ίσως, η ουσία. Για παράδειγμα, τό κόμμα μας δέν έχει τίποτα τό κοινό μέ τό σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Αυστριακής Γερμανίας, πού είναι ένα κόμμα τό οποιο αντιπροσωπεύει μιá προχωρημένη μονοπωλιακή φάση του καπιταλισμού. Από τήν άλλη πλευρά, είμαστε πολύ κοντά στις θέσεις του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος. Τό στάδιο ανάπτυξης βέβαια της Γαλλίας είναι διαφορετικό από αυτό της Ελλάδας, γι' αυτό τό Κυβερνητικό Πρόγραμμά μας είναι κάπως διαφορετικό αλλά η γενική κατεύθυνση είναι η ίδια. Τό Κοινό Πρόγραμμα της Γαλλίας μοιάζει πολύ μέ τό Πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ., παρ'όλο πού δέν τό αντιγράφουμε. Έχουμε πολύ καλές, ξεχωριστές σχέσεις μέ τό Σοσιαλιστικό Κόμμα 'Ιταλίας, μέ τό Έργατικό Κόμμα Μάλτας, μέ τά τρία Σοσιαλιστικά Κόμματα της 'Ισπανίας. Είχαμε στο παρελθόν κι ελπίζουμε ν' αναπτύξουμε και στο μέλλον στενές σχέσεις μέ τά αντίστοιχα σκανδιναβικά κόμματα. Αν και οι συνθήκες εκεί είναι διαφορετικές από τις δικές μας, είναι πολύ προχωρημένες χώρες βιομηχανική ενώ έμεϊς είμαστε στα μέσα του δρόμου.

Όσο αφορά τήν έρώτηση γιατί δέν θέλουμε να είμαστε μέλη της Σοσιαλιστικής Διεθνούς οφείλουμε μιá απάντηση. Πρόκειται για όργάνωση της οποίας δέν επιθυμούμε να είμαστε μέλη γιατί κυριαρχείται, πρώτα απ'όλα από τά "Βόρεια" όπως ονομάζονται, σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, ιδιαίτερα τό Αυστριο-Γερμανικό και επηρεάζεται επίσης σημαντικά από τήν πολιτική της Ούάσιγκτον στην Ευρώπη. Καταβάλλονται τώρα προσπάθειες για τή δημιουργία έστίς συνεργασίας ανάμεσα στο μέσογειακό σοσιαλιστικά κόμματα και όπως γνωρίζετε έχει ήδη γίνει δουλειά προς αυτή τήν κατεύθυνση. Καταβάλλονται, επίσης, προσπάθειες για τη λεισώνη της Μεσογείου και έχουν ήδη γίνει προόδοι. Πιστεύουμε ότι υπάρχουν σημαντικές, διαχωρές ανάμεσα στο Βορρά και τό Νότο και ότι υπάρχει αυτό πού λέμε μεσογειακός σοσιαλισμός ή νοτιοευρωπαϊκός σοσιαλισμός πού θα πρέπει όπωσδήποτε να δώσει πρωταρχική σημασία στο αγροτικό πρόβλημα και στην ανάπτυξη της γεωργίας, σε έντονη αντίθεση μέ τά προβλήματα του Βορρά. Αυτό όμως θα μας πάει πολύ μακριά κι ελπίζω να ξεκαθάρισα τή θέση μας.

Σε έρώτηση δημοσιογράφου αν τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει σχέσεις μέ τό Έργατικό Κόμμα 'Αγγλίας και τό Τούρκικο Κόμμα, ο κ. Παπανδρέου απάντησε ότι δέν έχει σχέσεις τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέ τό Τουρκικό Κόμμα. Όταν ο κ. Έτσεβίτ ζητήσει να αποσυρθούν τά τουρκικά στρατεύματα από τήν Κύπρο τότε θα μπορούμε να τό συζητήσουμε αλλά όχι πριν απ'αυτό. Όσο αφορά τό Έργατικό Κόμμα της 'Αγγλίας έχουμε καλές σχέσεις μέ βουλευτές της όριστερας πτέρυγας του, όπως λ.χ. ο κ. Μπέν, η οποία είναι βέβαια μικρή αλλά ελπίζουμε να μεγαλώσει.

Δημοσιογράφος από τον κ. Παπανδρέου να διευκρινίσει τί είδος ειδική συμφωνία με την ΕΟΚ έννοει τό ΠΑ.ΣΟ.Κ.

ΑΝΑΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: 'Η συμφωνία πού επιδιώκουμε είναι συμφωνία τύπου "Νορβηγίας". Όπως γνωρίζετε, οι Νορβηγοί δέν μπήκαν στην Κοινή 'Αγορά. Διαμόρφωσαν μιá συμφωνία με την Κοινή 'Αγορά. Ένας εκπρόσωπος της Νορβηγικής Κυβέρνησης μου τόνισε πριν λίγες μέρες ότι στόθηκαν πολύ τυχεροί πού δέν μπήκαν στην Κοινή 'Αγορά και πού κατόρθωσαν να συνάψουν αυτή τη συμφωνία. 'Η συμφωνία πού σύνιψε ή Νορβηγία με την ΕΟΚ δέν είναι βέβαια τό είδος της συμφωνίας πού θα συνάπτουμε έμεϊς γιατί τά προϊόντα μας είναι διακριτικά. Ποιοί είναι οι σκοποί μιας παρόμοιας συμφωνίας; Ένας στόχος είναι να κλείσει τό άνοιγμα του έμπορικου ισοζυγίου. Όπως ξέρετε, με την πρόοδο του χρόνου τό χάσμα μεγαλώνει ένάμεσα σε όσα εισάγουμε από την Κοινή 'Αγορά και σε όσα εξάγουμε προς αυτήν. Θέλουμε να κάνουμε μιá συμφωνία πού να μας επιτρέπει να έχουμε μιá έμπορική πολιτική για την 'Ελλάδα. Δηλαδή, να άποκασίζουμε έμεϊς τί είδους έμπορικές σχέσεις θέλουμε να αναπτύξουμε με τη Δύση, την 'Ανατολή, τά Βαλκάνια, και με άλλια μέρη του κόσμου. Θέλουμε να έχουμε τό δικαίωμα έλέγχου των βασιικών κινήσεων γιατί αν δέν τό έχουμε αυτό τό δικαίωμα δέν μπορούμε να έχουμε έθνικό προγραμματισμό. 'Ο προγραμματισμός της ελληνικής οικονομίας θα γίνεται στις Βρυξέλλες κι όχι στην 'Αθήνα. Καί οι στόχοι των Βρυξελλών δέν θα είναι οι στόχοι του ελληνικού λαού αλλά του δυτικού μονοπωλιακού κεφαλαίου. 'Η άφιρικής "φόρμουλα", πρόταση για τό τί έννοούμε με ειδική συμφωνία δέν είναι γιατί πού μπορεί να άναλυθεί σε μιá συνέντευξη τύπου. Είναι κάτι γ' ό θά πρέπει να διαπραγματευτούμε με την Ε' και ή ΕΟΚ δείχνει μεγάλο ένδιαφέρον για την 'Ελλάδα, γιατί πουλάει σημαντικό άριθμό από τη βιομηχανική της παραγωγή. Έχουμε δικαίωμα διαπραγματεύσεων και σκοπεύουμε να τό χρησιμοποιήσουμε. Αυτή είναι ή θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. σε όλα τά θέματα πού άφορούν την 'Ελλάδα. 'Η 'Ελλάδα έχει φωνή και με τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. θ' άκούστεϊ.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιά θα ήταν τά έμεσσι μέτρα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. αν άνέβαινε στην έξουσία άναφορικά με τό θέμα του ΝΑΤΟ, των ξένων βάσεων και ποιά μοντέλα έξωτερικής πολιτικής προτείνει τό ΠΑ.ΣΟ.Κ.

ΑΝΑΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δέν θα πούμε τίς κινήσεις μας από τώρα. Ούτε θα κάνουμε τίς πρώτες 100 μέρες της έξουσίας. Έγώ προσωπικά έχω βαθειά έντίμηση για την έξωτερική πολιτική της Σουηδίας, της Γιουγκοσλαβίας, της 'Αλγερίας για παράδειγμα, για να αναφέρουμε μιá μεσογειακή χώρα. Για την 'Ελλάδα δυστυχώς δέν υπάρχουν πολλά περιθώρια έιλογής γιατί ή μέχρι τώρα 'Ατλαντική πολιτική σήμαινε πρώτα απ' όλα την εοτάχρονη δικτατορία πού υποστηρίχτηκε και μεθοδεύτηκε απ' αυτήν. Σήμαινε την είσβολή στην Κύπρο. Σήμαινε τη συνεχή άπειλή στο Αίγαίο, από την πλευρά της

Τουρκίας, κάτι που δέν είναι μόνο τουρκικός αυβινισμός όπως θέλουν νά τόν παρουσιάζουν στόν ξένο τύπο αλλά έντεγμένο σ' ένα σχέδιο τής Ούάσινγκτον γιά τό Λίγαϊο. Γιά τήν Έλλάδα δέν υπάρχουν περιθώρια άλλης έξωτερινη πολιτικῆς από τήν ένεργητική αδέσμευτη πολιτική μέ τήν ανάπτυξη σχέσεων μέ τό Ρορρῆ, τό Νότο, τήν Άνατολή καί τή Δύση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σέ έρώτηση δημοσιογράφου έν ο καινούργιος συσχέτισμός τών δυνάμεων στή Βουλή παίζει θετικό ρόλο στό Κυπριακό ο κ. Άνδρέας Γεωργιάδου απάντησε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Άναμφισβήτητα γιατί έχουμε ισχυρή φωνή καί ή θέση μας γιά τό Κυπριακό είναι σαφής. Ποιά είναι ή θέση μας γιά τό Κυπριακό; Τό Κυπριακό δέν είναι έλληνοτουρκικό θέμα ούτε θέμα τοῦ ΝΑΤΟ. Τό Κυπριακό είναι διεθνές θέμα. Άφορῶ τήν έδαφική άκεραιότητα καί κυριαρχία ενός ανεξόρτητου κράτους που είναι μέλος τοῦ ΟΗΕ. Φυσικά δέν μπορούμε νά δεχτοῦμε τετελεσμένα γεγονότα στό Κυπριακό. Θα πρέπει ὅλα τό στρατεύματα νά αποχωρήσουν από τά κατεχόμενα έδάφη, νά εφαρμοστοῦν οί αποφάσεις τοῦ ΟΗΕ καί νά άσκηθοῦν έλεύθεροι οί Κύπριοι, Έλληνες καί Τούρκοι, νά στιάξουν μέ τή βοήθεια τοῦ ΟΗΕ ένα Σύνταγμα που θα έξυπηρετεῖ τά δικαιά τους συμφέροντα κι ὄχι τών ξένων.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Υπάρχει περίπτωση συνεργασίας τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέ άλλα κόμματα;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ή θέση τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. σ' αυτό τό θέμα είναι σαφής από πολύ καιρό. Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. επιθυμεῖ τό συντονισμό δραστηριοτήτων ὅλης τής αντιπολίτευσης σέ κοινά σημεία γιά νά μπλοκάρει τήν πορεία τής πολιτικῆς τής αντιδραστικῆς Δεξιῶς. Αυτό τοῦ είλους ή συνεργασία πραγματοποιεῖτε έδῶ καί πλύ καιρό, σέ συγκεκριμένα θέματα, στά ὁποία συμφωνοῦμε, καί μέσα στή Βουλή καί ἔξω ἀπ' αὐτή. Δέν συμφωνοῦμε ὅμως σέ ὅλα τά σημεία μέ κινένα κόμματα. Μπορεῖ νά ενώσουμε τίς δυνάμεις μας γιά νά πετύχουμε καλύτερα αποτελέσματα, αλλά ακολουθοῦμε τή δική μας πολιτική πορεία.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Επιτρέψτε μου κύριε Πρόεδρε νά επανέλθω στό Κυπριακό. Μέ ποιό τρόπο κατ'ά τήν άποψη σας μπορεῖ ή Έλλάδα καί ή Κύπρος νά άξιοποιήσουν στό διεθνές προσκήνιο καί νά υλοποιήσουν τήν τόσο σημαντική πρόσφατη ιστορική απόφαση τοῦ ΟΗΕ. Τό δεύτερο έρώτημα είναι ποιά θα πρέπει νά είναι ή αντίδραση τής Έλλάδας σέ περίπτωση που ένα μέλος τοῦ Συμβουλίου άσκαλείας όπως π.χ. ή Μ. Βρετανία ή οί ΗΠΑ άσκήσουν βέτο γιά τή ματαίωση τής λήψης ὁποιασδήποτε απόφασης γιά τήν έπαισιότητα τών αποφάσεων στό Κυπριακό όπως προέβλεψε ο Τούρκος αντιπρόσωπος εἰς τά Ένωμένα Έθνη. Τό τρίτο έρώτημα είναι εάν πιστεύετε σέ μι'ά κοινή άμερικανοσοβιετική πρωτοβουλία γιά τή λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος μέσα σέ εύρύτερα πλαίσια, μέσα σέ μι'ά διεθνή διάσκεψη καί πῶς άξιολογεῖτε γενικά τήν στάση αὐτῶν τών δύο υπερδυνάμεων πάνω στό Κυπριακό πρόβλημα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Θα πρέπει η Ελληνική Κυβέρνηση να καταδικάσει ξεκάθαρα και άνοιχτά κάθε προσπάθεια VETO και είναι κάτι που έχουμε ήδη ζητήσει από την Κυβέρνηση να άρει άνομη κι όταν οι γύρες της ΕΟΚ απόσπινονται από την ψηφοφορία στην πρόταση των άδεσμεύτων χωρών στον ΟΗΕ.

Σχετικά με την πρώτη ερώτηση η θέση μας είναι ότι πρέπει να γίνει μια έντατική διαχωριστική έκστρατεία στη Δ. Ευρώπη και τις ΗΠΑ καθώς και μια κινητοποίηση όλων των δυνάμεων που είναι στο πλευρό μας, πάνω στο Κυπριακό θέμα προς Βορρά, Νότο, Ανατολή και Δύση. Μέχρι στιγμής αυτό δεν έχει γίνει. Η Ελληνική φωνή δεν ακούστηκε ούτε μια φορά μετά από αυτή την απόφαση. Κι αυτό φυσικά δεν μπορεί να συνεχιστεί. Ξέρω πώς δεν λύνεται το Κυπριακό μόνο με τη διπλωματική πρωτοβουλία και με προσπάθειες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της διεθνούς κοινής γνώμης. Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες, απαιτείται ήθιμη υποστήριξη για κάθε πρωτοβουλία της Κυπριακής Κυβέρνησης.

Σχετικά με την τρίτη ερώτηση, αν αυτή η πρωτοβουλία των δύο υπερδυνάμεων για την επίλυση του Κυπριακού προβλήματος γίνει κάτω από την αίγίδα του ΟΗΕ και σύμφωνα με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης δεν θα είχε καμιά αντίθεση. Αλλά δεν επιθυμούμε να επιληφθούν του θέματος έξω από τις δεσμευτικές αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης.

Οι θέσεις των ΗΠΑ στο Κυπριακό είναι γνωστές (τό σχέδιο Αφροδίτη, τό σχέδιο Αττίλας). Κι αυτός είναι άλλωστε ένας από τους λόγους που δεν ανοίγεται ο περίφημος σάκελλος της Κύπρου. Όσον αφορά τη σοβιετική Ένωση έχει πάρει λεκτικά, γενικά σωστές θέσεις. Δεν πιστεύω ότι προάσκει αυτές τις θέσεις ενεργητικά στον διπλωματικό τομέα. Θα πρέπει νομίζω να μιλήσουμε ειλικρινά και προς τη Δύση και προς την Ανατολή.

Σε ερώτηση δημοσιογράφου για τό έγκλημα σύστημα ο κ. Ανδρέας Παπανδρέου είπε:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Είμαστε κόμμα αρχών και πιστεύουμε στην απλή αναλογική.

Σε ερώτηση δημοσιογράφου αν άλλαξε τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. θέσεις σχετικά με θέματα όπως τό ΝΑΤΟ και οι Βάσεις ο κ. Ανδρέας Παπανδρέου απάντησε:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πιστεύω πως υπάρχει μια παρεξήγηση. Θα πρέπει να κάνουμε τή διάκριση ανάμεσα στη διατύπωση στόχων και στις μέθοδους επίτευξής τους. Κι όταν μιλάμε για στεγανοποίηση των ξένων βάσεων αυτό αναφέρεται πολύ απλά στις δομές της έφουσας, στις δυνατότητες που υπάρχουν. Η θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι ότι οι βάσεις πρέπει να φύγουν. Δεν έχουμε αλλάξει τίποτε σ' αυτή τή θέση μας. Οι μέθοδοι για τήν πραγματοποίηση αυτής της θέσης είναι πολιτικές και διπλωματικές. Και ίσως αυτό να μην αποδώσει άμέσως τό επιθυμητά αποτελέσματα.

Υπάρχουν πολλές περιοχές που οι Αμερικάνοι έχουν Βάσεις, που οι Κυβερνήσεις και οι λαοί δέν τίς ήθελαν αλλά δέν μπορούσαν νά τίς απομακρύνουν. Δέν είμαστε ρομαντικοί, βλέπουμε καθαρά τά πράγματα και κόνουμε τό όγώνι μας. Όστόσο έχουμε έντονη αίσθηση τής δομής τής δύναμης διεθνώς. Καί ξέρουμε πώς υπάρχει ανάγκη κάθε κίνηση που κόνουμε νά είναι καλά υπολογισμένη έχοντας σιαστή γνώση τής δομής τής δύναμης διεθνώς. Δέν υπάρχει καμμιά άλλωγή στις θέσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Σέ έρώτηση δημοσιογράφου άν στό θέμα τής Κύπρου συμπεριλαμβάνει τήν αποχώρηση και τών ελληνικών στρατευμάτων από τήν Κύπρο και ποιά ήταν ή θέση του όταν ο Γεώργιος Παπανδρέου έστειλε ελληνικό στρατό στην Κύπρο ο κ. Άνδρέας Παπανδρέου απάντησε:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ή πράξη αυτή ήταν πολύ θετική γιατί μόνο έτσι μπορούσαμε ν' αποφύγουμε τήν τουρκική εισβολή. Άν τά σύνορα τής Κύπρου τά έγγυόται ένας διεθνής οργανισμός, όπως π.χ. ο ΟΗΕ τό τελευταίο πράγμα που θά επιθυμούμαι είναι ή παρουσία ελληνικών στρατευμάτων στην Κύπρο. Τό πόσο σαφή ήταν ή ενέργειά μας νά στείλλουμε τότε στρατεύματα στην Κύπρο αποδείχτηκε από τό γεγονός ότι μόνον όταν ο Παπαδόπουλος απέσυρε αυτά τά στρατεύματα οι Τούρκοι τόλμησαν νά έπιτεθούν και νά εισβάλουν στην Κύπρο. Όχι. Είμαστε πολύ περήκαιοι για τή θέση μας τότε. Τό γεγονός ότι στόχο έχουμε μια αποστρατιωτικοποιημένη και αδέσμευτη Κύπρο δέν σημαίνει ότι δέν είμαστε έμεϊς προετοιμασμένοι νά υπερασπίσουμε τό δικαίωμα τής Κύπρου για ανεξαρτησία και αυτοδιάθεση.

Σ' έρώτηση άν τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. σκοπεύει, άν έρθει στην έξουσία και ή Έλλάδα έχει γίνει πλήρες μέλος τής ΕΟΚ, νά τήν αποσύρει από τήν Κοινότητα, ο κ. Παπανδρέου απάντησε τά έξής:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πάνω στό θέμα τής κοινής Άγοράς, τόνισα στό λόγο μου στή θεσσαλονίκη κάτι που, κατά τή γνώμη μου, δέν έχει εκτιμηθεί αρκετά. Πιστεύω ότι ο ελληνικός λαός δέν είναι έπαρκώς ενημερωμένος για τά υπέρ και τά κατά τής ένταξης, για τό τί σημαίνει Κοινή Άγορά.

Είναι άπίστευτο ότι στην Έλλάδα, ή λήψη μιας απόφασης τέτοιας σπουδαιότητας γίνεται χωρίς πρώτα νά έχει γίνει μια σέ βάθος πληροκρόηση που νά παρουσιάζει όλες τίς απόψεις στον Έλληνικό λαό ώστε νά μπορεί νά κρίνει. Ένα πράγμα που θά προτείνουμε άμέσως στή Βουλή είναι νά στηθούν οι μηχανισμοί για υπεύθυνο, προσεκτικό, έπιστημονικό και όχι δημογωγικό δημόσιο διάλογο επί πολλούς μήνες από τήν τηλεόραση καθώς και μέ δημοσιεύσεις τών απόψεων κάθε πλευράς.

Τέλος, στην Έλλάδα, κάθε τάξη, κάθε ομάδα πρέπει νά ξέρει τί θά γίνει άν μπορούμε

στήν ΕΟΚ. Παρ'όλο πού έχουμε πολύ καιρό μπροστά μας γιατί τό θέμα τής ένταξης δέν πρόκειται ν'άνανιύσει σύντομα, τό πρόβλημα θ'άπαιτήσει μιá σημαντική νομισματική απόφαση, στήν περίπτωση φυσικά πού ή Ελλάδα έχει ήδη γινεί πλήρες μέλος τής Κοινής 'Αγοράς καί τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει ανέβει στήν έφουσία. Πιστεύουμε ότι ο έλλη- νικός λαός θά πρέπει νά έχει τήν τελευταία λέξη μέ τή μααή δημοψηφίσματος. Αυτό είναι ένα θέμα γιά τό όποιο δέν είμαι προετοιμασμένος τούτη τή στιγμή ν'άπαντήσω. Δέν προτείνω τήν άμεση διεξαγωγή δημοψηφίσματος. 'Απαντώ σέ διακο- ρετική έρώτηση. 'Ελπίζω νά κατανοήσατε τήν άπάντησή μου.

Σέ έρώτηση τοῦ ίδιου δημοσιογράφου άναφορικά μέ τήν πρόταση τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. νά δημοσιεύσει ή Κυβέρνηση τό χάρτη τής 'Ελλάδας, μέ τά χερσαία, θαλάσσια καί έναέρια σύνορα, παρατηρήθηκε ότι ή νησιώτικη ύαλοκορηπίδα δέν μπορεί νά καθοριστει από μία μόνο χώρα. 'Ο κ. Παπανδρέου έδωσε τήν εξής άπάντηση:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πρώτα απ'όλα ή Τουρκία έχει δημοσιεύσει ένα τέτοιο χάρτη, χωρίς νά μάς ρωτήσει, στήν τσερκική έσημερίδα τής Κυβέρνησης. Δεύτερο, βάσει τοῦ Διεθνούς Δικαίου, κι έχω στά χέρια μου μιá διεθνή επίσημη νομική άποψη, τή Συμφωνία τής Γενεύης (άρθρο 1), ή όποία διευθετεί τό θέμα τής νησιώτικης ύαλοκορη- πίδας. Μέ αυτές τίς βάσεις καθίσταται δυνατό νά χαράξουμε σχεδόν πλήρως τήν ελληνική ήπειρωτική ύαλοκορηπίδα. "Έτσι μένουν μόνο 2 ή 3 δευτερεύοντα σημεΐα πού πρέπει νά διευθετηθοῦν μέ διαπραγματεύσεις. Αύτή είναι ή θέση μας, καί είναι θέση πού τηρίζεται σέ είδικές τεχνικές συμβουλές.